

# POSTUPANJE ZDRAVSTVENIH DJELATNIKA U SLUČAJU POSTAVLJANJA SUMNJE NA NOVI KORONAVIRUS (COVID-19)

## **SKB Mostar, Klinika za infektivne bolesti Mostar**

*Dana 31. 12. 2019. kineske vlasti su objavile da je zabilježeno grupiranje oboljelih od upale pluća u gradu Wuhan, Hubei provincija u Kini. Oboljeli su razvili simptome povišene temperature, kašlja i otežanog disanja s infiltratima obostrano na plućima. Prema podacima prvi slučaj razvio je simptome 8. prosinca 2019. godine. Prvi bolesnici epidemiološki se povezuju s boravkom na gradskoj tržnici Huanan Seafood Wholesale Market, veleprodajnom tržnicom morskih i drugih živih životinja. Kao uzročnik početkom siječnja identificiran je novi coronavirus (COVID-19) koji, kao i SARS-CoV, pripada rodu Betacoronavirusa i to podrodu Sarbecovirusa. Praćenje kontakata i provođenje zdravstvenih mjera prevencije u Wuhanu i šire u Kini su u tijeku, a tržnica s kojom se epidemiološki povezuje pojava većine oboljelih zatvorena je 1. siječnja 2020. godine. Broj oboljelih se mijenja iz dana u dan, kao i broj osoba s teškom kliničkom slikom i broj umrlih. Zabilježeni su i importirani slučajevi bolesti izvan Kine, pa tako i u Europi (Južna Koreja, Italija, Iran).*

*U svim ovim područjima/zemljama provode se mjere utvrđivanja kontakata i zdravstvenog nadzora nad njima u trajanju od 14 dana od zadnjeg kontakta s oboljelim.*

*Prema do sada dostupnim informacijama, izvor zaraze su životinje, ali je moguć i prijenos s čovjeka na čovjeka. Za sada postoje ograničena saznanja o spektru kliničke slike oboljelih. Nema cjepiva niti specifičnog lijeka. Liječenje je suportivno.*

**Sve preporuke možete pratiti i na linku**

**<https://www.zzjzfbih.ba/> sukladno preporukama CDC-a, WHO-a, ECDC-a.**

**SVE NAVEDENO U PROCEDURAMA PODLIJEŽE REVIZIJI SUKLADNO  
AKTUALNIM DOGAĐAJIMA I PREPORUKAMA WHO I NADLEŽNIM  
INSTITUCIJAMA FBiH.**

---

## SUMNJA NA INFEKCIJU COVID-19 POSTAVLJA SE U SLUČAJU KAD SU ZADOVOLJENI SLJEDEĆI KRITERIJI:

---

*Akutna respiratorna infekcija (nagli početak barem jednog od sljedećih simptoma: povišena tjelesna temperatura, kašalj, grlobolja, kratak dah) bez obzira zahtijeva li hospitalizaciju*

*i*

*tijekom zadnjih 14 dana prije početka simptoma ima barem jedan od sljedećih epidemioloških kriterija:*

- *Bliski kontakt s potvrđenim ili vjerojatnim slučajem oboljenja od COVID-19 infekcije*  
*ILI*
- *putovao/la u Kinu, Italiju, Južnu Koreju, Iran*  
*ILI*
- *radio/la ili boravio/la u zdravstvenoj ustanovi gdje se zbrinjavaju oboljeli od COVID-19*

### **Bliski kontakt uključuje sljedeće:**

- Izloženost u zdravstvenoj ustanovi, uključujući direktnu skrb za oboljele od COVID-19, rad sa zdravstvenim radnicima zaraženim s novim coronavirusom, posjet bolesnicima ili boravak u istom bliskom okruženju s oboljelim od COVID-19
- Rad u neposrednoj blizini ili dijeljenje iste učionice s oboljelim od COVID-19
- Putovanje zajedno s oboljelim od COVID-19 u bilo kojem prijevoznom sredstvu
- Dijeljenje istog kućanstva s oboljelim od COVID-19

*Kriteriji služe kao preporuka/vodič za daljnju obradu i postupanje.*

Oboljele treba procjenjivati od slučaja do slučaja, konzultirati se sa epidemiološkom službom, jer klinička slika i epidemiološka anamneza mogu odstupati ili biti nejasni.

### **ECDC donosi definiciju vjerojatnog i potvrđenog slučaja kako slijedi:**

#### **Vjerojatan slučaj**

Oboljeli sa sumnjom na infekciju COVID-19 u kojeg je rezultat testiranja na 2019-nCoV neodrediv ili pozitivan test na pan-coronaviruse.

#### **Potvrđen slučaj**

Osoba s laboratorijski potvrđenom infekcijom COVID-19, bez obzira jesu li prisutni klinički simptomi i znakovi.

---

## **KAD ZDRAVSTVENI DJELATNIK POSTAVI NA TEMELJU GORE NAVEDENIH KRITERIJA SUMNJU NA INFEKCIJU COVID-19, ČINI SLJEDEĆE:**

---

### **1. NAJAVLJENI BOLESNIK sa sumnjom na infekciju COVID-19:**

kontakt osobe

**(broj 063 031 807 – kontakt telefon dostupan 24h u Klinici za infektivne bolesti )**

Dogovara pregled/hospitalizaciju oboljelog, a po potrebi, ovisno o težini kliničke slike, premještaj u „**IZOLACIJSKI BLOK**“ **SKB Mostar**

### **2. NENAJAVLJENI BOLESNIK sa sumnjom na infekciju COVID-19**

Bolesnika je prije upućivanja na pregled/premještaj potrebno najaviti na

**broj 063 031 807**

**– kontakt telefon dostupan 24h u Klinici za infektivne bolesti za sumnju na COVID-19**

**(ISKLJČIVO ISTI BROJ KORISTITI ZA NAVEDENU INDIKACIJU)**

Ne uvoditi ga u čekaonicu Klinike za infektivne bolesti, već ga, u dogovoru sa dežurnim osobljem uputiti u prostor za izolaciju.

**Uzorke** oboljele osobe sa sumnjom na COVID-19 dogovorno i uz prethodnu telefonsku najavu šalje se u laboratorij

**Zavod za mikrobiologiju i molekularnu dijagnostiku 036 341 959**

**Zavod za laboratorijsku dijagnostiku 036 341 921**

# KLINIČKI MATERIJAL ZA DOKAZIVANJE INFEKCIJE S COVID-19 I UPUTE ZA PRIKUPLJANJE UZORKA ZA TESTIRANJE NA NOVI KORONAVIRUS (COVID-19), SKB Mostar:

OBVEZNO UZETI uzorak:

## a. Gornji dišnji putevi

- Bris nazofarinksa i orofarinksa- uzeti po dva uzorka koji se šalju u **Zavod za mikrobiologiju i molekularnu dijagnostiku** i Referentni centar u Sarajevu

## **Uzorkovanje:**

- Oba brisa nazo- i orofarinksa se zajedno stavljaju u tekući medij (Hanks medij).
- Koristiti što manju količinu tekućeg medija, ali da vršni dijelovi briseva budu u potpunosti uronjeni u medij
- Krv vadite u „vacutainer“ bez anti-koagulansa (**BIOKEMIJSKA EPRUVETA**) i tako pošaljite. Serum nemojte odvajati.

**Svi uzorci moraju biti označeni imenom pacijenta, tipom uzorka i datumom.**

*Posudice se dobro zatvore i zajedno s upijajućim materijalom (papirnati ručnici ili staničevina) se sprema unutar ziplock vrećice.*

*Ziplock vrećice se potom stave u čvrstu posudicu.*

*Uzroci se do slanja čuvaju na +4°C. Uzorak se šalje na „plavom ledu“ (pingvini) i unutar 48 h od uzorkivanja moraju stići u dijagnostički laboratorij.*

**Adresa slanja: KCUS Klinička mikrobiologija  
Bolnička 25, Sarajevo 71000 SARAJEVO**

*Uz uputnicu molim poslati kratki ispunjeni upitnik dostupan na web stranici i u pisanoj formi <https://www.zzjfbih.ba/>.*

*Pacijenti moraju zadovoljavati kliničke i epidemiološke kriterije. Bez ispunjenog uputnika neće se raditi dijagnostika.*

# **PREPORUKE O MJERAMA PREVENCIJE I SUZBIJANJA ŠIRENJA ZARAZE U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA U SLUČAJU POSTAVLJANJA SUMNJE NA NOVI KORONAVIRUS (COVID-19)**

S obzirom da putovi prijenosa COVID-19 nisu do kraja razjašnjeni, preporuča se primjena mjera predostrožnosti u slučaju postavljanja sumnje na COVID-19.

Oboljelom pod sumnjom na COVID-19 treba staviti kiruršku masku, smjestiti ga u zasebnu prostoriju/sobu i zatvoriti vrata (ako je moguće u sobu za izolaciju oboljelih s infekcijama koje se prenose zrakom).

Ukoliko se radi o više bolesnika, preporuča se kohortiranje (prijem i smještaj bolesnika unutar jednog odjela).

**Zdravstveni djelatnici trebaju primjenjivati standardne mjere zaštite pri kontaktu s bolesnicima, što podrazumijeva primjenu mjera za sprečavanje infekcija koje se prenose kontaktnim putem (jednokratni ogrtač/pregača, jednokratne rukavice, zaštitne naočale) i zrakom (minimalno kirurške maske, a po mogućnosti FFP2 maske).**

**Kod intervencija koje generiraju aerosol (npr. intubacija, bronhoskopija) koristiti FFP3 masku.**

***SVE NAVEDENO U PROCEDURAMA PODLIJEŽE REVIZIJI SUKLADNO  
AKTUALNIM DOGAĐAJIMA I PREPORUKAMA WHO I NADLEŽNIM  
INSTITUCIJAMA FBiH.***

